

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 387/2010-41

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. marca 2011 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta a zo sudcov Juraja Horvátha a Lajosa Mészárosa prerokoval prijatú sťažnosť JUDr. J. G., správcu konkurznej podstaty F., spol. s r. o. v konkurze, B., zastúpeného spoločnosťou G., s. r. o., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. I Obo 16/2010 z 24. marca 2010 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné práva JUDr. J. G., správcu konkurznej podstaty F., spol. s r. o. v konkurze, podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných

práv a slobôd a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Obo 16/2010 z 24. marca 2010 porušené boli.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Obo 16/2010 z 24. marca 2010 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. JUDr. J. G., správcovi konkurznej podstaty F., spol. s r. o. v konkurze, priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 303,31 € (slovom tristoti eur a tridsaťjeden centov), ktorú je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný vyplatiť na účet jeho právneho zástupcu G., s. r. o., Advokátska kancelária, B., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) č. k. II. ÚS 387/2010-17 z 23. septembra 2010 bola prijatá na ďalšie konanie sťažnosť JUDr. J. G., správcu konkurznej podstaty F., spol. s r. o. v konkurze (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Obo 16/2010 z 24. marca 2010 (ďalej aj „namietané rozhodnutie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplynulo, že „Sťažovateľ sa v posudzovanom prípade návrhom na začatie konania domáhal určenia, že záložné zmluvy, ktoré úpadca – F., spol. s r.o. a žalovaný – V., a.s. pobočka T. uzatvorili na zabezpečenie poskytnutých úverov, sú právne neúčinné, pričom priebeh veci bol nasledovný:

1) Rozsudok Krajského súdu v Bratislave, č.k. 183/99 zo dňa 9.12.2002, ktorým bol návrh na začatie konania zamietnutý.

2) Uznesenie Najvyššieho súdu SR, č.k. 6 Obo 87/03 zo dňa 10.3.2004, ktorým bol zrušený rozsudok súdu 1. stupňa a vec vrátená na ďalšie konanie... Odvolací súd uložil prvostupňovému súdu vykonať dokazovanie naznačeným smerom.

3) Rozsudok Krajského súdu v Bratislave, č.k. 76 Cb 183/99 zo dňa 16.1.2006, ktorý určil, že právne úkony V., a.s. pobočka T., a F., spol. s r.o. B. spočívajúce v uzatvorení záložných zmlúv č. 5001 zo dňa 12.1.1994, č. 45003/A zo dňa 12.1.1994 a č. 45003/B zo dňa 3.6.1994 sú právne neúčinné a žalovaný – V., a.s. je povinný vrátiť do konkurznej podstaty úpadcu F., spol. s r.o. sumu 97 265 174,88 Sk. Prvostupňový súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že pri svojom rozhodnutí vychádzal z právneho názoru vyjadreného v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR (uvedeného v bode 2) a svoje dokazovanie vykonal podľa jeho pokynov.

4) Rozsudok Najvyššieho súdu SR č.k. 2 Obo 72/2006 zo dňa 18.10.2006, ktorý zmenil rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave, sp zn. 76 Cb 183/99 tak, že návrh zamietol.

5) Uznesenie Najvyššieho súdu SR, č.k. 1 Obdo V14/2007 zo dňa 30.11.2009, ktorým sa rozhodnutie odvolacieho súdu (uvedené v bode 4) podľa § 243b ods. 2 OSP zrušilo a vrátilo mu vec na ďalšie konanie. Dovolací súd uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci a vychádza z nesprávnych skutkových záverov, pre ktoré nebol podklad vo vykonanom dokazovaní. ...

6) napadnuté uznesenie - uznesenie Najvyššieho súdu SR, č.k. 1 Obo 16/2010 zo dňa 24.3.2010, ktoré zrušilo rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave, č.k. 76 Cb 183/99 a vrátilo mu vec na ďalšie konanie. Napriek tomu, že dovolací súd odvolaciemu súdu vytkol vadu spočívajúcu v tom, že odvolací súd prijal odchylné skutkové zistenia ako súd prvého stupňa bez toho, aby vykonal dokazovanie a umožnil účastníkom konania výkon ich významných procesných práv, odvolací súd túto vadu znova opakoval, a taktiež paradoxne a pre nás prekvapujúco, odvolací súd po tom, čo už vec raz posudzoval a meritórne rozhodol, teraz sa od toho odchyľil... a bez toho, aby bol daný niektorý z taxatívnych dôvodov pre zrušenie rozhodnutia (§ 221 ods. 1 OSP), zrušil prvostupňové rozhodnutie, pričom sa v odôvodnení svojho rozhodnutia zároveň vyjadroval k meritórnym veciam. “

K porušeniu v sťažnosti označených práv malo podľa sťažovateľa dôjsť postupom najvyššieho súdu a namietaným rozhodnutím z týchto dôvodov:

«A. odvolací súd dospel k rozdielnym skutkovým zisteniam než súd prvého stupňa bez toho, aby sám vykonal akékoľvek dokazovanie, resp. dokazovanie opakoval alebo doplnil a umožnil sťažovateľovi realizáciu jeho procesných práv,

B. odvolací súd zrušil prvostupňové rozhodnutie bez toho, aby bol daný niektorý z taxatívnych dôvodov uvedených v § 221 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“),

C. napadnuté uznesenie je nepreskúmateľné.»

K dôvodom porušenia označených práv namietaným rozhodnutím najvyššieho súdu sťažovateľ vo svojej sťažnosti bližšie uviedol:

„Pokiaľ ide o odvolacie konanie platí generálne pravidlo, že odvolací súd je viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil súd prvého stupňa (§ 213 ods. 1 OSP). Skutkové závery prijaté súdom prvého stupňa je odvolací súd oprávnený dopĺňať, prípadne korigovať len vykonávaním dokazovania v zmysle § 213 ods. 3 až 5 OSP, pričom pri tom musí rešpektovať procesné práva účastníkov konania a umožniť im ich realizáciu. ...

Ustálená súdna judikatúra (R 64/1966, R 92/1968), ale aj právna teória... interpretujú ustanovenie § 213 OSP v tom zmysle, že je zásadne neprípustné, aby odvolací súd, ak sa chce odchyliť od hodnotenia dôkazov súdom prvého stupňa, tieto dôkazy hodnotil inak bez toho, aby ich sám opakoval.

... skutočnosti, ktoré sú vytykané v tejto ústavnej sťažnosti, sú... tiež vadami, ktoré už odvolaciemu súdu boli výslovne vytknuté dovolacím súdom v odôvodnení jeho uznesenia, ktorým bol napadnutý rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 Obo 72/2006 zrušený a vec sa odvolaciemu súdu vrátila na ďalšie konanie. Dovolací súd v odôvodnení svojho uznesenia... uviedol, že odvolací súd nemal dostatočný podklad k tomu, aby vyslovil skutkové zistenia, že v posudzovanom prípade neboli naplnené podmienky odporovateľnosti pri záložných zmluvách... uzavretých žalovaným a dlžníkom. Aby odvolací súd mohol dospieť k takýmto skutkovým zisteniam, musel by vykonal dokazovanie v rozsahu vymedzenom ustanovením § 213 ods. 3 OSP. Pri vykonaní takéhoto dokazovania by samozrejme musel dbať na procesné práva účastníkov konania vyjadriť sa k jednotlivým

dôkazom..., nakoľko opačným postupom by došlo k odňatiu práva účastníka konania konať pred súdom a tým aj k porušeniu práva na súdnu ochranu garantovaného v čl. 46 Ústavy SR. ...

Odvolací súd bol v ďalšom konaní viazaný právnym názorom dovolacieho súdu. ...

Odvolací súd... napriek tomu, že mu dovolací súd priamo vytkol, že takéto pochybenia sú porušením ústavou zaručených práv účastníka konania, bez toho, aby v posudzovanej veci došlo k akejkoľvek zmene, opätovne porušil právo sťažovateľa na súdnu ochranu a spravodlivý súdny proces, nakoľko sa znova bez vykonania dokazovania a bez toho, aby sťažovateľovi umožnil vykonať jeho procesné práva a vyjadriť sa k navrhovaným a k vykonaným dôkazom, odchýlil od skutkových zistení súdu prvého stupňa. ...

... odvolací súd žiadne dokazovanie nevykonal, a... svojvoľne sa odchýlil od skutkových zistení, ku ktorým prvostupňový súd dospel... a uviedol, že... z vykonaného dokazovania ani z obsahu spisu nemá za preukázané splnenie zákonných podmienok, ktoré sa vyžadujú na úspešné uplatnenie odporovateľnosti právnych úkonov... Išlo navyše o odklonenie sa od tých skutkových zistení, ktoré Najvyšší súd SR v konaní č.6 Obo 87/03 v odôvodnení svojho rozhodnutia a usmernení súdu prvého stupňa považoval za celkom rozhodujúce pre posúdenie, či boli záložné zmluvy odporovateľné. ...

Tým, že sa odvolací súd odchýlil od skutkových zistení súdu prvého stupňa bez toho, aby si pre to zadovážil rovnocenný podklad a bez toho, aby nám umožnil vyjadriť sa k navrhovaným dôkazom a tiež k vykonaným dôkazom a ovplyvniť tak súdne konanie, nám odňal dôležité procesné práva a porušil naše ústavné právo na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie. ...

Odvolací súd zrušením prvostupňového rozhodnutia vydaného v náš prospech porušil naše ústavné právo na spravodlivý proces... vzhľadom k tomu, že ho zrušil bez toho, aby bol objektívne daný niektorý z dôvodov, ktoré občiansky súdny poriadok vymenúva taxatívnym spôsobom v § 221 ods. 1 OSP. ...

Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia vymedzuje vadu, pre ktorú zrušuje prvostupňové rozhodnutie, pričom uvádza, že dôvodom na zrušenie rozhodnutia je to, že výsledok dokazovania súdom prvého stupňa je v rozpore s jeho vysloveným právnym názorom.

... dôvod, ktorý ako dôvod zrušenia prvostupňového rozhodnutia uvádza odvolací súd v napadnutom uznesení, nie je žiadnym z dôvodov, ktoré sú taxatívne uvedené v § 221 ods. 1 OSP. ... Hoci odvolací súd uviedol, že ruší prvostupňové rozhodnutie podľa § 221 ods. 1 písm. h) OSP, dôvod, ktorý uviedol, nie je dôvodom pre zrušenie rozhodnutia podľa tohto ustanovenia, ním uvádzanú vadu nemožno pod toto ustanovenie subsumovať. ... Odvolací súd konal svojvoľne a prvostupňové rozhodnutie zrušil bez toho, aby bol objektívne daný nejaký dôvod, ktorého existencia je nevyhnutná pre to, aby odvolací súd mohol postupovať týmto spôsobom. ...

... napadnuté uznesenie je nepreskúmateľné, nakoľko jeho odôvodnenie je celkom nedostatočné, nepresvedčivé a mátiuce. Odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia vôbec nevysporiadal s objasnením dôvodu, pre ktoré prvostupňové rozhodnutie zrušuje, v rozhodnutí absentuje niektorý z dôvodov, ktoré sú stanovené v § 221 ods. 1 OSP pre zrušenia rozhodnutia, pričom odvolací súd uvádza ako dôvod zrušenia vadu, ktorá medzi tieto zákonné dôvody nepatrí. ...

Odvolací súd síce uvádza, že prvostupňové rozhodnutie zrušuje z dôvodu, že prvostupňovým súdom uskutočnené dokazovanie a jeho výsledok nekorešponduje s právnym názorom vyjadreným v rozsudku zo dňa 15.1.2006, č.k. 76 Cb 183/99-378, a že výsledok vykonaného dokazovania súdom prvého stupňa je v rozpore s jeho vysloveným právnym názorom, v napadnutom uznesení však žiadnym spôsobom nevysvetlil, ktorý výsledok dokazovania a ktorý právny názor má odvolací súd na mysli. ... Z odôvodnenia napadnutého uznesenia navyše nie je vôbec jasné ani to, prečo je odvolací súd názoru, že výsledky dokazovania a vyslovené právne názory navzájom nekorešpondujú a je potrebné ich zosúladiť. ...

Súčasťou odôvodnenia rozhodnutia má byť v zmysle § 157 OSP aj právne posúdenie veci, t.j. podradenie súdom zisteného stavu pod hypotézu príslušnej právnej normy... Dôvod, ktorý je uvedený v § 221 ods. 1 písm. h) OSP... je úplne iný ako ten, ktorým odvolací súd zdôvodňuje zrušenie prvostupňového rozhodnutia. Vadu, ktorá je podľa názoru odvolacieho súdu dôvodom, pre ktorý bolo prvostupňové rozhodnutie zrušené, nemožno žiadnym spôsobom podradiť pod znenie § 221 ods. 1 písm. h) OSP.“

Podľa názoru sťažovateľa závery uvádzané v namietanom rozhodnutí sú v rozpore s právnymi názormi vyslovenými dovolacím súdom, sú neodôvodnené a arbitrárne, keďže

z dôkazov, ktoré boli vykonané, ani nemohli vyplynúť. Namietané rozhodnutie odvolacieho súdu je „arbitrárne, jeho odôvodnenie je nepreskúmateľné a nedostatočné“, v dôsledku čoho bolo priamo porušené právo sťažovateľa na súdnu ochranu, ako aj zásady spravodlivého súdneho procesu.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„Základné právo na súdnu ochranu a spravodlivý proces JUDr. J. G., B., správcu konkurznej podstaty úpadcu F., spol. s r.o., B., garantované čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 24.3.2010, č.k. 1 Obo 16/2010, porušené bolo.

Uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 24.3.2010, č.k. 1 Obo 16/2010 sa zrušuje a vec sa vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy konania na účet advokátskej kancelárie G., s.r.o. v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Na výzvu ústavného súdu z 29. septembra 2010 sa k sťažnosti sťažovateľa vyjadril predseda obchodnoprávneho kolégia najvyššieho súdu podaním doručeným ústavnému súdu 9. novembra 2010, ktorý vo svojom stanovisku k veci uviedol:

„... Ako vyplýva z obsahu námietok sťažovateľa, ich podstata pramení z jeho tvrdenia o tom, že najvyšší súd ako súd odvolací zrušil prvostupňové rozhodnutie vydané v prospech sťažovateľa, a to bez toho, aby bol podľa jeho názoru objektívne daný niektorý z dôvodov taxatívne vymenovaných v § 221 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku.

S dôvodmi, ktoré najvyšší súd viedli k zrušujúcemu rozhodnutiu, sa súd vysporiadal tak, ako na to poukázal predseda senátu v odôvodnení sťažovateľom vytykaného uznesenia a týchto sa súd naďalej pridržiava. Máme za to, že rozhodnutie súdu je odôvodnené

zrozumiteľným spôsobom majú na zreteli, že inštitút odôvodnenia súdneho rozhodnutia je jednou z podstatných záruk výkonu súdnej moci.

Naviac, zrušením rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 16. januára 2006, č. k. 76 Cb 183/99-378 a vrátením veci na ďalšie konanie sa prejednávajúca vec dostala do štádia, kedy súd bude o určovacej žalobe sťažovateľa opätovne konať a rozhodovať meritórnym rozhodnutím, voči ktorému bude prípustný riadny opravný prostriedok, a teda základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu zostáva naďalej zachované.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti má najvyšší súd za to, že uznesením najvyššieho súdu z 24. marca 2010, sp. zn. I Obo 16/2010 k porušeniu sťažovateľom namietaného základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, nedošlo.

Vo vzťahu k možnosti upustenia od ústneho pojednávania na ústavnom súde podľa § 30 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z. ... oznamujeme, že najvyšší súd s upustením od ústneho pojednávania súhlasí. ...“

Súčasťou stanoviska predsedu obchodnoprávneho kolégia najvyššieho súdu bolo aj vyjadrenie predsedu vo veci konajúceho senátu najvyššieho súdu, ktorý k sťažnosti sťažovateľa okrem iného uviedol:

«... Sťažnosť podala advokátska kancelária G., s. r. o., B., ako to zo sťažnosti vyplýva. V sťažnosti sa síce hovorí, že ju podáva JUDr. J. G., správca konkurznej podstaty (osobitne vymenovaný do tejto funkcie) podľa zákona o konkurze a vyrovnaní (č. 328/1991 Zb.), konať ako správca podstaty s tým, že nikoho nezastupuje, ale je správcom, ktorého činnosť a povinnosti sú stanovené zákonom o konkurze a vyrovnaní a je podľa týchto predpisov aj odmeňovaný z konkurznej podstaty... Treba tomu rozumieť, že splnomocnil kanceláriu, ktorej je členom, teda „seba sa“ ?. Ale ani to nemohol pretože okrem iného, funkciu správcu, ak za správcu bol v tejto veci ustanovený a funkciu prijal, je povinný ju vykonávať osobne a zastupovanie v prípade, že ju nemôže vykonávať osobne, je riešené

v zákone o konkurze a vyrovnání a nie na základe nejakého plnomocenstva, ktoré ani Ústavný súd nemal k dispozícii, keď sťažnosť prijímal. Ide o „lapsus“ procesný... .

Ústavnou sťažnosťou napadnuté uznesenie Najvyššieho súdu SR z 24. marca 2010, č. k. 1Obo 16/2010 je rozhodnutie zrušujúce rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo 16. 1. 23006 č. k. 76 Cb 183/1999 - 378 a tým sa vec dostala právne do počiatočného štádia konania pred všeobecným súdom.

Nič na tom nemení, že uvedený rozsudok krajského súdu bol odvolacím súdom -Najvyšším súdom SR z 18. októbra. 2006 č. k. 2Obo 72/2006 - 419 zmenený a v dôsledku dovolania, uznesením dovolacieho súdu (Najvyššieho súdu SR v päťčlennom senáte) uznesením z 30. novembra 2009 č. k. 1Obdo V 14/2007 - 452, zrušený a vec vrátená na nové konanie odvolaciemu súdu. Odvolací súd rozsudok Krajského súdu v Bratislave v rámci odvolacieho konania a v rámci svojej právomoci, zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Neráčil totiž odvolací súd obsiahnuť a pochopiť myšlienky dovolacieho súdu pojaté do jeho zrušujúceho uznesenia tak, ako to prezentoval aj predseda tohto senátu, ktorý vec referoval, ktorý pripojil svoje odlišné stanovisko (§ 243b ods.6 OSP).

Zákonné dôvody pre zrušenie rozsudku odvolacieho súdu dovolacím súdom tu neboli, pretože ani nebolo namietané vykonané dokazovanie, ale len odlišný právny názor, čo nie je dôvodom na zrušenie rozsudku odvolacieho súdu. V tomto prípade mal povinnosť dovolací súd postupovať podľa ustanovenia § 243b ods. 2 OSP (v terajšom znení), ktorý znie takto:

„Ak dovolací súd dôjde k záveru, že v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia nebol dostatočne zistený skutkový stav, uznesením zruší napadnuté rozhodnutie. Ak nesprávnosť dovolaním napadnutého rozhodnutia spočíva len v nesprávnom právnom posúdení správne zisteného skutkového stavu, dovolací súd zmení napadnuté rozhodnutie“.

Znenie tohto ustanovenia bolo zavedené do OSP jeho novelou, zákonom z 23. septembra 2008 č. 384/2008 Z. z. ...Účinnosť táto novela nadobudla 15. októbra 2008 a novela sa použije aj na veci začaté pred jeho účinnosťou (§ 272p ods. 1 tejto citovanej novely. ...

Podľa tejto novely bol povinný postupovať dovolací súd, ale nepostupoval, vlastne podľa platnej a záväznej novely postupoval len v tom, že pre zrušenie použil novozavedenú formu rozhodnutia „uznesenie“ (pred novelou bol rozsudok).

Platné ustanovenie § 243d ods. 1 OSP stanoví, že:

„Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania“.

Netreba pripomínať, že aj právny názor vyslovený v Náleze, ktorým rozhodnutie všeobecného súdu bolo zrušené je pre ďalšie jeho konanie záväzné. A tu dochádzame k ďalšej anomálii, totiž ktorým názorom sa treba riadiť, názorom dovolacieho súdu alebo Ústavného súdu.

Aj keď Ústavný súd svojim rozhodovaním tvorí akýsi 4 stupeň všeobecných súdov, jeho hlavnou náplňou je rozhodovanie o ústavných sťažnostiach proti rozhodnutiam všeobecných súdov, zastávame názor, že zákonom č. 38/1993 Z. z. a ústavou, nemožno nahradiť množstvo zákonov, podľa ktorých všeobecné súdy rozhodujú, pri rozhodovaní ich vykladajú a Ústavný súd ma iné poslanie, ako ich pri tejto činnosti nahradzovať.

Podľa terajšej právnej úpravy (včítane ústavnej) Ústavný súd môže prijať ústavnú sťažnosť len vtedy, ak konanie vo veci samej pred všeobecným súdom bolo právoplatne skončené, pretože len vtedy možno konštatovať, že boli porušené základné práva a slobody sťažovateľa alebo právo na spravodlivý proces. Nemožno to konštatovať, keď o týchto právach sa koná a nebolo o nich právoplatne rozhodnuté. Zásah do konania pred všeobecným súdom v dvojinštančnom konaní, ktoré nie je skončené považujem za zásah protiústavný preto, že ústava zaručuje nezávislosť a nestrannosť pri rozhodovaní a nemôže ju narušiť žiaden orgán, ani Ústavný súd v tomto konkrétnom prípade, keď svojim nálezom ma upraviť súd, ako má vo veci pokračovať...»

Sťažovateľ listom z 12. októbra 2010 ústavnému súdu oznámil, že na vykonaní ústneho pojednávania netrvá.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel

k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia sťažovateľom označených práv podľa ústavy, listiny a dohovoru.

III.

Z obsahu na vec sa vzťahujúcich spisových materiálov ústavný súd zistil tieto rozhodujúce skutočnosti:

Sťažovateľ sa žalobou podanou 1. apríla 1996 na Krajskom súde v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) domáhal proti V., a. s., pobočka T. (ďalej len „žalovaný“), určenia, že jeho úkony spočívajúce v uzatvorení záložných zmlúv č. 5001 z 12. januára 1994, č. 45003/A z 12. januára 1994 a č. 45003/B z 3. júna 1994 sú právne neúčinné. Krajský súd rozsudkom č. k. 76 Cb 183/99-177 z 9. decembra 2002 žalobu sťažovateľa zamietol z dôvodu, že sťažovateľ v konaní nepreukázal úmysel žalovaného ukrátiť ostatných veriteľov.

Proti tomuto rozsudku podal sťažovateľ odvolanie, ktorému najvyšší súd uznesením sp. zn. 6 Obo 87/03 z 10. marca 2004 vyhovel a napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Odvolací súd v uznesení konštatoval, že „... *súd prvého stupňa nevykonal dostatočné a úplné dokazovanie v súlade s dikciou ustanovenia § 15 ods. 1 a 2 ZKV, ktorá sleduje záujmy všetkých veriteľov pri uspokojovaní ich pohľadávok voči úpadcovi v rámci konkurzného konania. V predmetnej veci ide o preukázanie a zistenie, či dodatočne uzavreté zmluvy o zriadení záložného práva boli takými právnymi úkonmi dlžníka, ktoré naplňujú skutkovú podstatu ustanovenia § 15 ods. 2 ZKV, t.j., či dlžník konal v úmysle ukrátiť svojich veriteľov, voči ktorým mal, podľa predložených písomných dôkazov, značné finančné záväzky, a tiež, či jeho úmysel musel byť druhej strane - odporcovi známy. ... Súd prvého stupňa v tomto smere nevykonal dokazovanie, nezaoberal sa časovým postupom od uzavretia úverových zmlúv, splatnosťou úverov a uzavretím záložných zmlúv, aj s ohľadom na začatie konkurzného konania voči navrhovateľovi - úpadcovi, ktoré okolnosti bolo nutné skúmať a uložiť účastníkom, aby o týchto skutočnostiach predložili prehľadné písomné dôkazy. ...“.*

Krajský súd podľa pokynov odvolacieho súdu vec znovu prerokoval a vykonal dokazovanie „*predovšetkým na zistenie skutočností, či boli odporované právne úkony uzatvorené v úmysle ukrátiť veriteľov úpadcu a či takýto prípadný úmysel spoločnosti úpadcu bol alebo musel byť známy, žalovanému, a teda či odporované právne úkony naplňajú, alebo nenapĺňajú definíciu odporovateľného právneho úkonu v zmysle ust. § 15 ods. 2 ZKV*“. Krajský súd vykonal dokazovanie výsluchom svedka Ing. K., konateľa F., spol. s r. o. B. (ďalej len „úpadca“), ako aj ďalšími listinnými dôkazmi. Na základe takto zisteného skutkového a právneho stavu krajský súd rozsudkom č. k. 76 Cb 183/99-378 zo 16. januára 2006 určil, že právne úkony žalovaného a úpadcu spočívajúce v uzatvorení záložných zmlúv sú právne neúčinné. Žalovaný bol zároveň v rozsudku zaviazaný vrátiť sumu 97 265 174,88 Sk do konkurznej podstaty úpadcu. Krajský súd v odôvodnení svojho rozsudku okrem iného uviedol:

„Zásadným faktorom pri rozhodovaní súdu bolo posúdenie skutočností, či uzatvorením odporovaných záložných zmlúv došlo alebo nedošlo k naplneniu podstaty odporovateľného právneho úkonu, ako je to definované v § 15 odst. 2 až 6 ZKV. Takto súd pri svojom rozhodovaní vychádzal z odôvodnenia Najvyššieho súdu SR v rozhodnutí č.k. 6 Obo 87/03 zo dňa 10. 3. 2004 kde Najvyšší súd SR uviedol svoj právny názor, že pri dokazovaní súdu je potrebné zamerať sa na tú skutočnosť, či dlžník (úpadca) konal v úmysle ukrátiť svojich veriteľov, voči ktorým mal predložených písomných dôkazov značné finančné záväzky.

Výsledkom daného posúdenia súdu bolo, že uzatvorením odporovaných záložných zmlúv došlo k naplneniu všetkých náležitostí odporovateľného právneho úkonu v zmysle ust. § 15 odst. 2 ZKV. Súd vychádzal z toho, že záložné zmluvy boli uzatvorené v posledných troch rokoch pred vyhlásením konkurzu a úmyslom úpadcu bolo ukrátiť konkurzných veriteľov a daný úmysel musel byť žalovanému známy.

... Odporovateľnosť v danom prípade spočívala v tom, že odporovateľnými záložnými zmluvami bol zmarený legitímny záujem ostatných konkurzných veriteľov vyjadrený v ustanovení § 15 odst. 1 a odst. 2 ZKV, ktorým je záujem o pomerné uspokojenie všetkých konkurzných veriteľov. Právny záver, že práve pomerné uspokojenie všetkých konkurzných veriteľov je účelom daného ustanovenia Zákona o konkurze a vyrovnaní, bol uvedený aj v odôvodnení rozhodnutia Najvyššieho súdu SR č.k. 6 Obo 87/03.

Pri posúdení existencie úpadcovho úmyslu ukrátiť konkurzných veriteľov súd vychádzal z komplexného posúdenia výpovede svedka (štatutárneho orgánu úpadcu) v kontexte s posúdením ostatných, súdu predložených listinných dôkazov. Svedok počas svojich výpovedí na pojednávaní... nikdy nepopieral, ale práve naopak potvrdil, že vedel o skutočnosti, že v čase uzatvorenia odporovaných záložných zmlúv, mal úpadca značné množstvo ďalších veriteľov. Napriek tomu založil celý svoj majetok v prospech jediného veriteľa. Svedok výslovne uviedol, že úpadca iný majetok, okrem založeného majetku, nemal. Za daných okolností nemožno dospieť k inému záveru, než k takému, že úmyslom úpadcu bolo ukrátiť ostatných veriteľov...

Napriek skutočnosti, že svedok nikdy priamo nepotvrdil, že jeho úmyslom, ako úmyslom štatutárneho orgánu úpadcu (úmyslom samotného úpadcu), bolo ukrátiť ostatných veriteľov, súd dospel k presvedčeniu, že úmysel ukrátiť ostatných veriteľov v čase uzatvorenia odporovaných záložných zmlúv bol na strane úpadcu daný. Vzhľadom na okolnosti, ktoré predchádzali a sprevádzali uzatvorenie záložných zmlúv, si bol, podľa názoru súdu, úpadca dobre vedomý, že svojím konaním môže spôsobiť porušenie alebo ohrozenie Zákonom o konkurze a vyrovnaní chráneného záujmu, a pre prípad, že takéto porušenie alebo ohrozenie spôsobí, bol s tým uzrozumený. Vyššie uvedené dôkazy, ktoré boli v čase uzatvárania odporovaných záložných zmlúv úpadcovi dobre známe, preukazujú fakt, že úpadca vedel, že môže takýmito úkonmi poškodiť ostatných svojich veriteľov. Takých veriteľov, ako vyplýva z predložených listinných dôkazov (daňové priznanie za rok 1993, Rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 32Cb 41/95, Rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 32Cb 42/95, Rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 32Cb 31/95), ktorí mali v čase uzatvorenia odporovaných záložných zmlúv voči úpadcovi veľké a vymáhateľné pohľadávky, bolo značné množstvo. Objem týchto pohľadávok bol taktiež značný. O tomto mal úpadca vedomosť, a napriek tomu založil celý svoj majetok v prospech jediného veriteľa. Súd je toho názoru, že za daných okolností úpadca vedel, resp. ak nevedel, tak pri bežnej obozretnosti podnikateľa mal vedieť, že týmito fakticky, v rozpore s účelom Zákona o konkurze a vyrovnaní, ukracuje ostatných veriteľov (znemožňuje čo len pomerné uspokojenie ostatných veriteľov...

Vzhľadom na rozsah informovanosti žalovaného, je súd názoru, že žalovaný si bol vedomý úmyslu úpadcu ukrátiť ostatných veriteľov. Uvedené vyplýva predovšetkým z dvoch

podstatných znalostí, ktorými žalovaný disponoval. Prvou z nich je, že žalovaný vedel, že v čase uzatvárania odporovaných záložných zmlúv je úpadca v úpadku a má viac veriteľov a druhou je, že žalovaný vedel, že záložnými zmluvami sa zakladá celý majetok úpadcu.

Na základe vyššie uvedených skutočností súd dospel k záveru, že Záložná zmluva č.5001 zo dňa 12. 1. 1994, Záložná zmluva č. 45003/A zo dňa 12. 1. 1994 a Záložná zmluva č. 45003/B zo dňa 3.6. 1994 majú charakter odporovateľných právnych úkonov...

Zároveň súd dospel k záveru, že osobou, ktorá mala z uvedených právnych úkonov prospech, bol žalovaný. Žalovaný bol... oprávnený nakladať so založeným majetkom a mohol ho predat', a to aj iným vhodným spôsobom, ako verejnou dražbou. Uvedené právo neskôr aj realizoval, a v krátkom čase po uzatvorení záložných zmlúv celý založený majetok aj predal, čím došlo k dokonaniu dôsledkov uzatvorenia odporovateľných právnych úkonov...“

Proti rozsudku krajského súdu zo 16. januára 2006 sa žalovaný odvolal. Najvyšší súd o odvolaní žalovaného rozhodol rozsudkom sp. zn. 2 Obo 72/2006 z 18. októbra 2006 tak, že zmenil napadnutý rozsudok krajského súdu a žalobu zamietol. Odvolací súd dospel k záveru, že „podmienky odporovateľnosti právnych úkonov neboli splnené, keď žalobcom nebol preukázaný úmysel dlžníka a vedomosť žalovaného o úmysle dlžníka ukrátiť svojich veriteľov odporovateľnými právnymi úkonmi“.

Proti rozsudku najvyššieho súdu z 18. októbra 2006 podal sťažovateľ dovolanie, ktoré odôvodnil najmä nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom. Navyše, odvolací súd dospel k rozdielnym skutkovým zisteniam ako súd prvého stupňa bez toho, aby sám vykonal akékoľvek dokazovanie. Podľa sťažovateľa ide o podstatnú vadu odvolacieho konania, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Najvyšší súd rozhodol o dovolaní žalobcu uznesením č. k. 1 Obdo V 14/2007-452 z 30. novembra 2009 tak, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol:

«Podmienky pre odporovanie právneho úkonu uzavretého medzi dlžníkom a osobou nevyzmenovanou v ods. 3 a 4, upravoval v čase urobenia sporných záložných zmlúv § 15 ods. 2 ZKV. Podľa neho možno odporovať úkonu, ktorý urobil dlžník v posledných troch rokoch pred začatím konkurzu v úmysle ukrátiť svojho konkurzného veriteľa, ak tento úmysel musel byť druhej strane známy.

Už v uznesení dovolacieho súdu (správne má byť odvolacieho súdu, pozn.) z 10. marca 2004 č. k. 6 Obo 87/03-194 bol vyslovený právny názor, že v tejto veci ide o preukázanie a zistenie, či bol pri zriadení záložných práv, pri sledovaní účelu ZKV, braný zreteľ na záujmy všetkých veriteľov dlžníka, ako záujmy rovnocenných veriteľov, keďže dlžník bol v úpadku. V predmetnej veci ide o preukázanie a zistenie, či dodatočne uzavreté záložné zmluvy boli takými právnymi úkonmi dlžníka, ktoré naplňujú skutkovú podstatu § 15 ods. 2 ZKV, teda či dlžník konal v úmysle ukrátiť svojich veriteľov, voči ktorým mal, podľa predložených písomných dôkazov, značné finančné záväzky, a tiež, či jeho úmysel musel byť druhej strane - odporcovi, známy. Týmto právnym názorom odvolacieho súdu bol Krajský súd v Bratislave... v ďalšom konaní a rozhodovaní viazaný podľa § 226 O. s. p. Z tohto právneho názoru vyplýva, že samotné uzavretie záložných zmlúv v posudzovanom prípade mohlo byť za určitých okolností uzavretím odporovateľných právnych úkonov. ...

Podľa názoru dovolacieho súdu samotné uzavretie záložných zmlúv mohlo byť odporovateľným právnym úkonom. Rozhodujúcim pre zodpovedanie otázky, či uzavretie záložných zmlúv bolo alebo nebolo uzavretím odporovateľných právnych úkonov, je posúdenie, či predmetne záložné zmluvy boli uzavreté s úmyslom dlžníka ukrátiť čo len jedného z jeho veriteľov a tento úmysel bol druhej strane (v tomto prípade žalovanému) známy. Keďže k uzavretiu záložných zmlúv došlo v situácii, kedy bolo zrejmé, že bude na dlžníka vyhlásený konkurz (resp. mal byť vyhlásený konkurz pre jeho úpadok), bol dlžník povinný (aj pri zriadení záložného práva) prihliadať na záujmy všetkých svojich veriteľov a musel dbať na účel ZKV. Účelom je pomerné uspokojenie všetkých veriteľov. Ak v danom prípade uzavretím záložných zmlúv pre niektorých veriteľov zanikla možnosť uspokojenia ich pohľadávky zo založeného majetku a boli takto ukrátení a toto bolo úmyslom dlžníka, o ktorom odporca pri zriadení záložného práva vedel, boli záložné zmluvy odporovateľné. ...

Ani skutočnosť, že záložné zmluvy uzavrel dlžník v prospech jedného z veriteľov neznamena, že by takto uzavreté záložné zmluvy nemohli byť odporovateľnými právnymi úkonmi vo vzťahu k iným veriteľom dlžníka. ...

Odvolaací súd nemal dostatočný podklad k tomu, aby vyslovil skutkové zistenie, že v posudzovanom prípade neboli naplnené podmienky odporovateľnosti pri záložných zmluvách... uzavretých žalovaným a dlžníkom. Aby odvolaací súd mohol dospieť k takýmto

skutkovým zisteniam, musel by vykonať dokazovanie v rozsahu vymedzenom ustanovením § 213 ods. 3 O. s. p. Pri vykonaní takéhoto dokazovania by samozrejme musel dbať na procesné práva účastníkov konania vyjadriť sa k jednotlivým dôkazom po ich vykonaní ako vyplýva z § 211 ods. 2 O. s. p. v spojení s § 123 O. s. p., nakoľko opačným postupom by došlo k odňatiu práva účastníka konania konať pred súdom a tým aj k porušeniu práva na súdnu ochranu garantovaného čl. 46 Ústavy SR. ...

Dovolací súd je tohto názoru, že výpoveď svedka o zhoršujúcom sa hospodárskom stave v období od poskytnutia zabezpečených úverov do uzavretia záložných zmlúv mohla byť za určitých okolností rozhodujúca vo vzťahu k otázke, či boli alebo neboli uzavreté záložné zmluvy odporovateľné. Túto otázku samozrejme nemožno zodpovedať len na základe samotného faktu, že medzičasom došlo ku zhoršeniu hospodárskeho stavu dlžníka, ale možno ju zodpovedať na základe toho, či v čase, kedy došlo k uzavretiu záložných zmlúv bol hospodársky stav dlžníka taký, že dlžník bol v úpadku a na základe skutkových zistení, či dlžník v čase úpadku konal tak, že dbal na záujmy aj ostatných svojich veriteľov, voči ktorým mal značné finančné záväzky, alebo dbal len na záujmy jedného z nich - odporcu, a či odporca o tom vedel.

Rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci a vychádza z nesprávnych skutkových záverov, pre ktoré nebol podklad vo vykonanom dokazovaní. Bol tým daný dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O. s. p. Dovolací súd preto napadnuté rozhodnutie odvolacieho podľa § 243b ods. 2 O. s. p. súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V ďalšom konaní po vrátení veci je dovolací súd viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 243d ods. 1 O. s. p.).»

K rozhodnutiu dovolacieho súdu bolo podľa § 243b ods. 5 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) pripojené odlišné stanovisko sudcu JUDr. P. D. Vzhľadom na to, že záväzný právny názor dovolacieho súdu je platný iba v rozsahu väčšinového rozhodnutia, ústavný súd nepovažoval za potrebné uviesť obsah tohto odlišného stanoviska.

Po zrušení rozsudku odvolacieho súdu z 18. októbra 2006 najvyšší súd ako odvolací súd opätovne vec prerokoval a o odvolaní žalovaného rozhodol sťažnosťou namietaným rozhodnutím tak, že napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení namietaného rozhodnutia odvolací súd okrem iného uviedol:

«Odvolaací súd v rámci odvolacieho konania najprv skúmal splnenie podmienky lehoty na podanie tzv. odporovacej žaloby. Nakoľko odporovateľné právne úkony boli úpadcom urobené dňa 12.1.1994 a 3.6.1994, pričom konkurz na majetok úpadcu Mestský súd v Bratislave vyhlásil dňa 2.5.1995, možno zákonnú lehotu považovať za splnenú.

Splnenie ostatných zákonných podmienok nebolo v konaní na súde prvého stupňa preukázané.

V zmysle ust. § 15 ZKV možno právnomu úkonu odporovať len za predpokladu, že dlžník, t. j. úpadca, mal úmysel daným právnym úkonom ukrátiť svojho veriteľa a tento úmysel musel byť druhej strane známy. V danom spore, s poukazom na dôvody rozhodnutia dovolacieho súdu, úmysel o ukrátenie veriteľov preukázaný nebol. Svedecká výpoveď štatutárneho zástupcu úpadcu preukázala iba vedomosť úpadcu o ďalších veriteľoch, avšak svedok počas celého konania nevypovedal, že mal v úmysle uprednostniť žalovaného a tým ukrátiť ostatných veriteľov. Na pojednávaní konanom dňa 15.11.2004 svedok uviedol, že úver poskytnutý úverovou zmluvou zo dňa 10.8.1993 vo výške 42 500 000 Sk (1 410 741,55 Eur) slúžil na splatenie predchádzajúcich úverov, t. j. z roku 1992, čo by vylučovalo úmysel ukrátiť veriteľov, naopak uvedené svedčí skôr o úmysle uspokojiť veriteľa založených vecí.

Zo skutočnosti, že dlžník má dlhy a tým aj veriteľov a na splatenie dlhov uzavrie úverovú zmluvu, pričom následne zabezpečí svoj majetok v prospech splatenia dlhu, nemožno vyvodiť záver, že má v úmysle ukrátiť ostatných veriteľov, skôr, že má úmysel ich z takto získaných prostriedkov uspokojiť.

Prvostupňový súd mal vedomosť žalovaného o úpadcovom úmyselnom konaní za preukázaniu, keďže žalovaný vedel o úpadku úpadcu, o množstve veriteľov, ako i o skutočnosti, že bol založený celý majetok úpadcu. S takýmto záverom nemožno súhlasiť, pretože z vykonaného dokazovania, ako i z obsahu spisu priamo nevyplýva, že žalovaný mal informácie o úpadku úpadcu, resp. že v čase uzatvárania záložných zmlúv sa spoločnosť F., spol. s r. o. nachádzala v úpadku. Uvedené nepreukazujú ani uzavreté úverové zmluvy a na ne nadväzujúce záložné zmluvy, nakoľko úpadca žiadal o poskytnutie finančných prostriedkov na nákup nehnuteľností, automobilov, zásob, hmotného investičného majetku, prípadne na opravu požiarom zničeného pavilónu predaja áut. Len v rámci úverovej zmluvy č. 198 K 93 bol úver poskytnutý okrem iného aj na úhradu pohľadávok. V prospech nevedomosti žalovaného svedčí aj priaznivý podnikateľský plán prikladaný k jednotlivým

žiadostiam o úver. Súčasne preúverovanie skôr poskytnutých úverov je bežnou bankovou praxou, z ktorej nevyplýva, že klient banky je v úpadku. Vychádzajúc z praxe bánk poskytujúcich úver, banka zhodnotí „bonitu“ klienta, ktorému poskytuje úver vopred a pokiaľ by vzhľadla klienta ako nevyhovujúceho, neschopného v budúcnosti dlh splniť, úver by nebol schválený a poskytnutý. Ani žiadosti o odklady splátok, ani o zmenu úveru z krátkodobého na dlhodobý, nie sú ukazovateľom o klientovej finančnej situácii, keďže ich povoľovanie je taktiež bežnou bankovou praxou. Zároveň z listu zo dňa 11.10.1993, v ktorom úpadca žiada o odklad splátky úveru zo dňa 20.10.1992, nevyplýva, že by sa úpadca nachádzal v zlej hospodárskej situácii, ale len že predaj áut bol v súvislosti s legislatívnymi zmenami po vzniku Slovenskej republiky a predchádzajúcimi letnými mesiacmi komplikovanejší, pričom výnosy z predaja boli použité na výstavbu nového predajného pavilónu.

Dokument, z ktorého možno usúdiť, že úpadca žalovaného oboznámil so svojim nepriaznivým finančným stavom, je záznam z rokovania medzi úpadcom a žalovaným. Nakoľko sa stretnutie uskutočnilo dňa 25.5.1994, t. j. až po uzatvorení záložných zmlúv č. 5001 a č. 45003/A, sú informácie o zlej hospodárskej situácii vo vzťahu k preukázaniu vedomosti žalovaného o úmysle ukrátiť veriteľov irelevantné.

Žalobca vo vyjadrení zo dňa 10.3.2005 poukázal na list žalovaného zo dňa 14.10.1994, ktorý považuje za dôkaz o vedomosti žalovaného o zlom hospodárskom stave úpadcu už v čase uzavierania úverových zmlúv, keďže v liste je uvedené: „Úvery poskytnuté Vašej spoločnosti v priebehu 3. a 4. štvrťroka 1993 boli rovnako prísne a účelové a mali za cieľ oživiť činnosť firmy paralizovanú viacerými objektívnymi a subjektívnymi skutočnosťami.“ Ani uvedené však nemožno považovať za preukázanie, že úpadca sa v danom čase nachádzal v úpadku a žalovaný detailne poznal jeho situáciu. Ako vyplýva z uvedenej vety, úvery boli účelové, tzn. že mali byť použité len na účely, na ktoré boli poskytnuté, napr. nákup automobilov, hmotného investičného majetku, opravu zničenej haly. Žalovaný poskytol úver na oživenie činnosti firmy z dôvodu pomoci pri obnove požiarom zničeného pavilónu predaja áut a nie kvôli platobnej neschopnosti úpadcu.

Z obsahu spisu taktiež vyplýva, že väčšinu majetku nadobudol úpadca na základe finančných prostriedkov z úverových zmlúv.

Nakoľko žalovaný mal úver z roku 1992 zabezpečený záložnou zmluvou na nehnuteľnosti, ktoré boli predmetom zálohu aj v záložných zmluvách k úverovým zmluvám z roku 1993, je časový úsek medzi uzatvorením úverových zmlúv a záložných zmlúv irelevantný. Záložnými zmluvami č. 45003/A a č. 45003/B bolo zabezpečenie rozšírené o drobný hmotný investičný majetok a hnutel'ný majetok.

Pokiaľ ide o samotné uzatváranie záložných zmlúv, z obsahu spisu odvolací súd zistil, že úpadca sám v žiadostiach o poskytnutie úveru, resp. v návrhu na povolenie úveru žalovanému ponúkol zabezpečenie vo forme nehnuteľností, zásob automobilov, náhradných dielov, hmotného investičného majetku, technologického vybavenia haly predaja áut. Z uvedeného dôvodu nemohol vziať odvolací súd do úvahy výpoveď svedka o tlaku pri uzatváraní sporných záložných zmlúv a jeho výpoveď zhodnotil ako zaujatú.

Z vykonaného dokazovania ani z obsahu spisu odvolací súd nemá za preukázané splnenie zákonných podmienok, ktoré sa vyžadujú na úspešné uplatnenie odporovateľnosti právnych úkonov. Súčasne žalobca v konaní neprodukoval dôkazy, pričom súd prvého stupňa ani odvolací súd nemôžu jeho povinnosť nahrádzať.

Nakoľko prvostupňovým súdom uskutočnené dokazovanie a jeho výsledok nekorešponduje s právnym názorom vyjadreným v rozsudku zo dňa 16.1.2006, č. k. 76 Cb 183/99-378, je potrebné v opätovnom konaní pred súdom prvého stupňa ich zosúladiť, prípadne vykonanie ďalšieho dokazovania o otázkach, či v čase uzatvárania sporných záložných zmlúv bola spoločnosť F., spol. s r. o. v úpadku; ak spoločnosť bola v úpadku, či úpadca dbal aj na záujmy ostatných veriteľov alebo len na záujmy žalovaného a či žalovaný o týchto skutočnostiach vedel.

Z dôvodu, že výsledok vykonaného dokazovania súdom prvého stupňa je v rozpore s jeho vysloveným právnym názorom, odvolací súd rozsudok Krajského súdu v Bratislave podľa ust. § 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p. zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie, v ktorom súd prvého stupňa doplní dokazovanie v naznačenom smere a vo veci samej znovu rozhodne.»

IV.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie a zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom.

Ústavný súd v súvislosti s námietkou predsedu senátu odvolacieho súdu týkajúcou sa nesplnenia podmienky povinného právneho zastúpenia sťažovateľa v konaní pred ústavným súdom uvádza, že prílohou sťažnosti sťažovateľa doručenej ústavnému súdu 21. júna 2010 bolo aj splnomocnenie zo 14. júna 2010, ktorým sťažovateľ splnomocnil na svoje zastupovanie v konaní o jeho ústavnej sťažnosti Advokátsku kanceláriu G., s. r. o., v mene ktorej koná konateľ a advokát Mgr. P. T., teda subjekt odlišný od osoby sťažovateľa. Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že zákonná požiadavka obligatórneho právneho zastúpenia sťažovateľa v konaní pred ústavným súdom bola splnená už pri podaní sťažnosti.

Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obo 16/2010 z 24. marca 2010, ktorým najvyšší súd zrušil rozsudok krajského súdu č. k. 76 Cb 183/99-378 zo 16. januára 2006 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru. Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (obdobne napr. II. ÚS 71/97, IV. ÚS 195/07, III. ÚS 24/2010). Obdobný záver možno prijať aj vo vzťahu k základnému právu zaručenému v čl. 36 ods. 1 listiny, keďže právna úprava obsiahnutá v čl. 36 listiny je v daných súvislostiach obdobná právnej úprave čl. 46 ústavy.

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy).

Ak súd alebo iný orgán koná vo veci uplatnenia práva osoby určenej v čl. 46 ods. 1 ústavy inak ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje ústavou zaručené právo na súdnu alebo inú právnu ochranu. Obsah základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov. Každé konanie súdov, ktoré je v rozpore so zákonom,

je v zásade porušením ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu (mutatis mutandis I. ÚS 26/94).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Ústavný súd sa nestotožňuje s názorom najvyššieho súdu o nedostatku svojej právomoci na prerokovanie sťažnosti sťažovateľa.

Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1 ústavy) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach, ktoré patria do právomoci všeobecných súdov (m. m. II. ÚS 1/95). Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (II. ÚS 13/2001). Ústavný súd stabilne judikuje, že do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne (napr. I. ÚS 24/00, I. ÚS 15/01, III. ÚS 53/02). K tomu treba dodať, že aj taký zásah podlieha princípu subsidiarity právomoci ústavného

súdu, a preto je podmienený tým, že zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne konanie všeobecného súdu nie je napravitelné účinným procesným prostriedkom alebo postupom nadriadeného alebo inštančne vyššieho stupňa všeobecného súdu (IV. ÚS 241/04).

Sťažnosť smeruje proti rozhodnutiu (uzneseniu) najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu, proti ktorému nie je prípustný riadny opravný prostriedok – odvolanie. Pokiaľ ide o možnosť podania mimoriadneho opravného prostriedku, z § 238 ods. 2 OSP vyplýva prípustnosť dovolania aj proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci, avšak len proti rozhodnutiu vydanému v procesnej forme rozsudku. Vyplýva to zo systematiky právnych noriem Občianskeho súdneho poriadku upravujúcich dovolanie, v rámci ktorých § 238 OSP upravuje prípustnosť dovolania proti rozsudku. Keďže namietané rozhodnutie bolo vydané vo forme uznesenia, nie je proti nemu prípustné dovolanie. Z uvedeného vyplýva, že proti namietanému rozhodnutiu najvyššieho súdu sťažovateľ nemá k dispozícii zákonom priznaný účinný procesný prostriedok na ochranu svojich práv. V tejto súvislosti neobstojí ani tvrdenie najvyššieho súdu, že zrušením prvostupňového rozsudku krajského súdu a vrátením veci krajskému súdu na ďalšie konanie sa vec sťažovateľa vrátila do štádia konania pred súdom prvého stupňa, ktorý bude o žalobe sťažovateľa opätovne konať a rozhodovať meritórnym rozhodnutím, proti ktorému bude prípustný riadny opravný prostriedok, v dôsledku čoho základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu zostáva zachované. Krajský súd je totiž podľa § 226 OSP v ďalšom konaní prioritne viazaný právnym názorom odvolacieho súdu, keďže jeho rozhodnutie bolo zrušené odvolacím súdom, nie súdom dovolacím. Zároveň však nerešpektovanie právneho názoru dovolacieho súdu súdmi nižšieho stupňa by znamenalo naplnenie osobitného dovolacieho dôvodu uvedeného v § 238 ods. 2 OSP. Keďže Občiansky súdny poriadok nepredpokladá vznik právnej situácie, že názor odvolacieho súdu je v rozpore s názorom dovolacieho súdu, vo veci ďalšieho postupu by tak vznikla dilema v otázke, ktorým právnym názorom je krajský súd viazaný.

Nie nepodstatnou je v tejto súvislosti aj dĺžka súdneho konania o žalobe sťažovateľa (takmer 15 rokov), ktorá sama osebe signalizuje porušenie práva na súdnu ochranu.

Ústavný súd už vyslovil, že k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy zbytočnými priet'ahmi v súdnom konaní môže dôjsť v prípade, ak postup všeobecného súdu v takomto konaní v dôsledku zbytočných priet'ahov vedie v konečnom dôsledku k zmareniu možnosti poskytnúť efektívnu a účinnú ochranu tým právam účastníka konania, ochrany ktorých sa domáha (m. m. IV. ÚS 159/07).

Za daných okolností je podľa názoru ústavného súdu daný ústavne relevantný dôvod, aby ústavný súd vstúpil do rozhodovacej činnosti všeobecného súdu v sťažovateľovej veci.

Sťažovateľ odôvodnil porušenie v sťažnosti označených práv namietaným rozhodnutím tým, že *odvolací súd dospel k odlišným skutkovým zisteniam ako súd prvého stupňa bez toho, aby sám vykonal dokazovanie, resp. dokazovanie v potrebnom rozsahu opakoval a umožnil sťažovateľovi realizáciu jeho procesných práv. Navyše, závery uvádzané v namietanom rozhodnutí sú podľa sťažovateľa v rozpore s právnymi názormi vyslovenými dovolacím súdom, sú neodôvodnené a arbitrárne. Sťažovateľ ďalej namieta, že odvolací súd zrušil prvostupňové rozhodnutie bez toho, aby bol daný niektorý z dôvodov taxatívne uvedených v § 221 ods. 1 OSP. Arbitrárnosť namietaného rozhodnutia vidí sťažovateľ aj v jeho nedostatočnom a nepreskúmateľnom odôvodnení.*

Otázky spojené s vykonávaním a hodnotením dôkazov v civilnom súdnom konaní upravuje Občiansky súdny poriadok. Ten súdom ukladá povinnosť, aby dôkazy vykonané procesne ustanoveným postupom hodnotili podľa svojej úvahy tak jednotlivo, ako aj vo vzájomnej súvislosti (§ 132 OSP), a aby rozhodli vo veci na základe zisteného skutkového stavu (§ 153 ods. 1 OSP). Podstatou zistenia skutkového stavu veci je úsudok – záver sudcu, resp. senátu o tom, ktoré z rozhodujúcich sporných skutočností sú pravdivé, t. j. ktoré z nich bude považovať za dokázané. Až súhrn týchto skutočností vytvára zistený skutkový stav.

Odvolací súd je podľa § 213 ods. 1 OSP v zásade viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil súd prvého stupňa (s výnimkami ustanovenými v § 213 ods. 2 až 7 OSP).

Podľa § 213 ods. 3 OSP ak má odvolací súd za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu opakuje sám. Z uvedeného ustanovenia vyplýva, že odvolací súd môže zhodnotiť dôkazné prostriedky inak, ako ich zhodnotil súd prvého stupňa, ale na to, aby ich mohol zhodnotiť inak, ich musí v odvolacom konaní opäť vykonať.

Pod právom na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru vo vzťahu k vykonávaniu dokazovania treba rozumieť, že účastníkovi konania musí byť poskytnutá možnosť podieľať sa zákonom ustanoveným spôsobom na dokazovaní, čo znamená dôkazy navrhovať, byť prítomný na vykonávaní dokazovania (§ 122 ods. 1 OSP) vrátane práva klásť účastníkom otázky (§ 126 ods. 3 OSP) a k navrhovaným a už vykonávaným dôkazom sa vyjadrovať (§ 123 OSP a § 129 ods. 1 OSP). Pokiaľ sa tak nestalo, takéto pochybenie možno označiť ako postup súdu, ktorým bola sťažovateľovi ako účastníkovi konania odňatá možnosť konať pred súdom (m. m. III. ÚS 60/04).

Z rozsudku krajského súdu zo 16. januára 2006 vyplýva, že krajský súd na základe vykonaného dokazovania (z listinných dôkazov a výpovede svedka – konateľa úpadcu) dospel k záveru, že uzatvorením záložných zmlúv boli naplnené znaky odporovateľného úkonu definované v § 15 ods. 2 až 6 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení účinnom v čase uzatvorenia záložných zmlúv (ďalej len „ZKV“). Súd vychádzal z toho, že záložné zmluvy boli uzatvorené v posledných troch rokoch pred vyhlásením konkurzu, úmyslom úpadcu bolo ukrátiť konkurzných veriteľov, pričom tento úmysel musel byť žalovanému známy. Konaním úpadcu bol zmarený legitímny záujem ostatných veriteľov o pomerné uspokojenie. V čase uzatvárania záložných zmlúv mal úpadca značné množstvo ďalších veriteľov, napriek tomu založil celý svoj majetok v prospech jediného veriteľa (žalovaného), ktorý mal z uvedených právnych úkonov prospech.

Naopak, odvolací súd na základe dôkazov vykonaných pred súdom prvého stupňa dospel v namietanom rozhodnutí k odlišným skutkovým zisteniam (prijal opačné skutkové závery), teda že úmysel úpadcu ukrátiť veriteľov preukázaný nebol, žalovaný o úmysle úpadcu ukrátiť veriteľov nevedel, časový úsek medzi uzatvorením úverových a záložných

zmlúv je irelevantný a svedok je zaujatý; bez toho, aby vykonal akékoľvek dokazovanie, resp. v potrebnom rozsahu dokazovanie zopakoval, a zabezpečil si tak podklad pre odlišné skutkové závery (zistenia).

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na právny záver dovolacieho súdu, ktorý v odôvodnení svojho rozhodnutia z 30. novembra 2009 uviedol: *„Odvolací súd nemal dostatočný podklad k tomu, aby vyslovil skutkové zistenie, že v posudzovanom prípade neboli naplnené podmienky odporovateľnosti pri záložných zmluvách... uzavretých žalovaným a dlžníkom. Aby odvolací súd mohol dospieť k takýmto skutkovým zisteniam, musel by vykonať dokazovanie v rozsahu vymedzenom ustanovením § 213 ods. 3 O. s. p. Pri vykonaní takéhoto dokazovania by samozrejme musel dbať na procesné práva účastníkov konania vyjadriť sa k jednotlivým dôkazom po ich vykonaní ako vyplýva z § 211 ods. 2 O. s. p. v spojení s § 123 O. s. p., nakoľko opačným postupom by došlo k odňatiu práva účastníka konania konať pred súdom a tým aj k porušeniu práva na súdnu ochranu garantovaného čl. 46 Ústavy SR.“*

Podľa § 243d ods. 1 OSP ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, záväzný. Z judikatúry najvyššieho súdu vyplýva (napr. rozsudok sp. zn. 2 Cdo 104/01), že v prípade zrušenia rozhodnutia súdu nižšieho stupňa dovolacím súdom je súd nižšieho stupňa viazaný právnym názorom dovolacieho súdu ako pri posudzovaní otázok hmotného práva, tak i pri aplikácii procesných predpisov.

Odvolací súd v novom konaní už spomenutú vadu dovolacieho konania neodstránil a opäť v rozpore s právnym názorom dovolacieho súdu prijal odlišné skutkové zistenia bez toho, aby vykonal dokazovanie, a umožnil tak účastníkom konania realizáciu ich procesných práv. Uvedeným postupom odňal sťažovateľovi ako účastníkovi konania možnosť konať pred súdom. Pre záver dovolacieho súdu, že z vykonaného dokazovania ani z obsahu spisu nemá za preukázané splnenie zákonných podmienok, ktoré sa vyžadujú na úspešné uplatnenie odporovateľnosti právnych úkonov, nemal odvolací súd podklad vo vykonanom dokazovaní súdom prvého stupňa, pričom vlastné dokazovanie odvolací súd

nevykonával. Navyše, tento právny záver je v rozpore s právnym názorom vysloveným dovolacím súdom k otázkam hmotného práva, teda k splneniu podmienok odporovateľnosti právnych úkonov podľa ZKV.

Najvyšší súd nerešpektujúc právny názor dovolacieho súdu opakovane postupoval v priamom rozpore so znením ustanovenia § 213 ods. 3 OSP, a teda sa natoľko odchýlil od jeho znenia, že zásadne poprel jeho účel a význam, keď dospel k odlišným skutkovým zisteniam ako krajský súd bez vykonania vlastného dokazovania v odvolacom konaní. *V tomto smere bol teda postup najvyššieho súdu svojvoľný (arbitrárny), a teda v rozpore s čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru.*

Ďalšou námietkou sťažovateľa proti namietanému rozhodnutiu bolo tvrdenie, že pre zrušenie rozsudku krajského súdu a vrátenie veci na ďalšie konanie neexistoval zákonný dôvod.

Odvolací súd vymedzil dôvod zrušenia odvolaním napadnutého rozsudku krajského súdu ustanovením § 221 ods. 1 písm. h) OSP, podľa ktorého súd rozhodnutie zruší, len ak súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav. Dôvodom na zrušenie rozhodnutia podľa tohto ustanovenia je kumulatívne splnenie dvoch podmienok. Prvou podmienkou je nesprávne právne posúdenie veci spočívajúce iba v tom, že súd prvého stupňa nepoužil správnu právnu normu. Druhou podmienkou je nedostatočné zistenie skutkového stavu. Aj keby v okolnostiach prípadu sťažovateľa bola splnená podmienka nedostatočného zistenia skutkového stavu súdom prvého stupňa, zo žiadneho rozhodnutia súdov vyššieho stupňa (odvolacieho alebo dovolacieho) v sťažovateľovej veci nevyplýva, že by krajský súd aplikoval na daný právny vzťah nesprávnu právnu normu, teda splnenie prvej podmienky na zrušenie rozhodnutia v odvolacom konaní. Navyše, splnenie týchto dvoch podmienok ako dôvodu na zrušenie rozsudku krajského súdu odvolací súd nijakým spôsobom neodôvodnil. Zrušenie rozsudku krajského súdu najvyšší súd odôvodnil len tým, že „výsledok vykonaného dokazovania súdom prvého stupňa je v rozpore s jeho vysloveným právnym názorom“. Takto vymedzený dôvod zrušenia rozhodnutia prvostupňového súdu

však nekorešponduje s dôvodom zrušenia rozhodnutia podľa § 221 ods. 1 písm. h) OSP. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatuje, že zrušenie rozhodnutia krajského súdu namietaným rozhodnutím bez naplnenia zákonného dôvodu [§ 221 ods. 1 písm. h) OSP] a bez náležitého odôvodnenia splnenia podmienok na takýto postup vykazuje znaky svojvoľného rozhodnutia. *Najvyšší súd tým konal v rozpore s ústavným imperatívom konať len na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon (čl. 2 ods. 2 ústavy), čím zároveň zasiahol do základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces.*

Napokon sťažovateľ vytýka namietanému rozhodnutiu arbitrárnosť z dôvodu jeho nepreskúmateľného a nedostatočného odôvodnenia.

Ústavný súd vychádza z toho, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03). Jeho zákonný rámec určuje § 157 ods. 2 OSP, pričom toto ustanovenie sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 211 OSP). Odôvodnenie rozhodnutí umožňuje účastníkom konania posúdiť, ako všeobecný súd v ich veci vyložil a aplikoval príslušné procesné a hmotnoprávne predpisy a akými úvahami sa riadil pri svojom rozhodovaní o veci samej.

Ústavný súd už vyslovil záver o absencii zákonného dôvodu na zrušenie rozsudku krajského súdu, ako aj o nedostatočnom odôvodnení takéhoto postupu odvolacieho súdu. Súčasťou odôvodnenia rozhodnutia má byť podľa § 157 ods. 2 OSP aj právne posúdenie veci, teda podradenie zisteného skutkového stavu pod príslušnú právnu normu. Dôvod, ktorý je uvedený v § 221 ods. 1 písm. h) OSP a na ktorý odvolací súd v odôvodnení odkazuje, nie je ten, ktorým odôvodnil zrušenie prvostupňového rozhodnutia, teda medzi týmito dôvodmi je obsahový nesúlad. Odvolací súd nedostatočným a nepreskúmateľným spôsobom odôvodňuje aj svoj právny záver, že *výsledok vykonaného dokazovania súdom prvého stupňa je v rozpore s jeho vysloveným právnym názorom. V namietanom rozhodnutí*

totiž odvolací súd bližšie neobjasnil, ktorý výsledok dokazovania a ktorý právny názor má na mysli, a v čom tento ním tvrdený rozpor spočíva. Ústavný súd preto dospel k záveru, že odôvodnenie namietaného rozhodnutia nemožno považovať za súladné s obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Vzhľadom na uvedené závery ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obo 16/2010 z 24. marca 2010 (bod 1 výroku nálezu).

Vzhľadom na výrok tohto rozhodnutia už bolo bezvýznamné zaoberať sa porušením aj čl. 1 ústavy.

V.

Podľa § 56 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší.

Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

Vzhľadom na citované ustanovenia ústavný súd zrušil uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obo 16/2010 z 24. marca 2010 a vec vrátil na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu). V ďalšom postupe je najvyšší súd viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v tomto náleze (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde) v rozsahu jeho ústavnej povinnosti rozhodnúť o odvolaní žalovaného ústavne konformným spôsobom rešpektujúc právny názor dovolacieho súdu.

Námietku predsedu senátu odvolacieho súdu o tvrdenej „*anomálii*“ v tom, ktorým názorom sa má odvolací súd riadiť, či názorom dovolacieho súdu, alebo názorom ústavného

súdu vysloveným v tomto náleze, považoval ústavný súd vzhľadom na záver o nerešpektovaní právneho názoru dovolacieho súdu odvolacím súdom za irelevantnú. Osobitne preto, že právny názor dovolacieho súdu a právny názor ústavného súdu vyslovený v tomto náleze nie sú vo vzájomnom rozpore. Právny názor vyslovený dovolacím súdom je totiž právnym názorom v merite veci, pričom právny názor ústavného súdu vyslovený v tomto náleze sa týka ústavne nesúladného postupu odvolacieho súdu v konaní a rozhodovaní o odvolaní žalovaného po tom, čo na základe dovolania bolo rozhodnutie odvolacieho súdu zrušené a vec bola vrátená na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o náhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním advokátom v konaní pred ústavným súdom.

Sťažovateľ si v písomnom podaní z 9. novembra 2010 uplatnil trovy konania v sume 16 393,01 € podľa § 11 ods. 3 (veta za bodkočiarkou) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Pri výpočte trov konania sťažovateľ vychádzal z hodnoty sporu v konaní pred všeobecnými súdmi.

Ústavný súd už vyslovil, že predmet konania pred ústavným súdom nie je totožný s predmetom konania pred všeobecným súdom, v rámci ktorého sťažovateľ namieta porušenie svojich základných práv a slobôd. Predmet konania pred ústavným súdom (ochrana porušených základných práv a slobôd) nie je oceniteľný v peniazoch (III. ÚS 36/09).

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa preto ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky a priznal sťažovateľovi nárok na náhradu trov konania pred ústavným súdom za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2010 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti z 21. júna 2010). Za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2010 patrí odmena v sume dvakrát po 120,23 €, čo spolu s režijným paušálom dvakrát po 7,21 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky)

predstavuje sumu 254,88 €. Uvedená suma bola zvýšená o daň z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“) vo výške 19 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky, keďže advokátska kancelária zastupujúca sťažovateľa je platcom tejto dane. Trovy právneho zastúpenia sťažovateľa vrátane DPH boli priznané v celkovej sume 303,31 € (bod 3 výroku nálezu).

Trovy konania je najvyšší súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP) podľa výroku rozhodnutia.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. marca 2011